```
(اصلاحي17/09/1358) ماده ۵ – به منظور امكان پذير نمودن تهيه و اجراي طرحهاي تفصيلي موضوع مواد 3 و
۴ وزارت کشاورزی و منابع طبیعی با رعایت مسیر شبکه آبیاری و زهکشی نقشهٔهای جابجا گردِن و
 یکپارچه نمودن و قَطّعه بندی محدود های جدید مالکیتهای اراضی زراعتی را به منظور رفع پراکندگی و
اصلاح شکل نامنظم و تبدیل آنها به و احدهای بهر مبر داری اقتصادی تهیه مینماید و احدهای بهر مبر داری فوق
 بر حسب مورد و میزان مالکیت بطور شرکتهای سهامی زراعی - شرکتهای تعاونی تولید روستائی -
شرکت تولید کشاورزی و انفرادی و مشاع و گروهی هر یک با مدیریت واحد و توام با حد اعلای بهره وری
 باید مورد بهر هبر داری قرار گیرد. این نقشه ها بوسیله هیئت سه نفری مرکب از نمایندگان وزارت
کشاورزی و منابع طبیعی - وزارت تعاون و امور روستاها وزارت نیرو که در هر قطب کشاورزی برآی آجرای این قانون تشکیل می شود ملاک و مبنای اجرای برنامه ادغام و جابجا کردن و یکپارچه کردن اراضی
زراعتى قرار مىگيرد و تُصِميم اين هيئت از نظر اختَصاص قطعات مالكيتُ ها همچنين گروه بندى خرده
 مالکین برای تشکیل گروه در مواردی که مساحت از واحد بهر مبرداری به مقیاس اقتصادی کوچکتر
بِاشْدٌ، قطعی و غیر قابل تغییر است.
ماده ۶ ـ زارعان و کشاورزان و مالکانِ و کِلیه اشخاصی که اراضی مربوط به آنها در محدوده منطقه طرح و قطب
 كشاورزى واقع آست مكلفند ظرف مدت معين كه از طرف وزارت كشاورزى و منابع طبيعي به نحو
کسورری واج است محمد صرف محمد علی می با تغییر شکل و جابجا شدن و اصلاح حدود مالکیت و
تشكّيل واحد بهر مبر داري اقتصادي كه با عوامل طرح از جمله وضع شبكه آبياري و زهكشي تطبيق
نماید موافق باشند آمادگی خود را با سرمایه گذاری که لازمه آجرای قسمتی از طرح جامع توسعه کشاورزی و
دامپروری منطقه در محدوده و آحد بهر مبر داری آنآن است اعلام نمایند. عدم اعلام مو افقت کتبی در مدت مقرر آ
بمنز له انصر اف از فعالیتهای کشاورزی و دامپروری تلقی می شود.
 (اصلاحي17/09/1358) تبصره 1 - در موارد زير:
الف ـ زار عانى كه در اجراى قوانين و مقررات اصلاحات ارضى و قوانين تقسيم و فروش خالصجات مالك الله
 مىشوند.
ب ـ خرده مالكاني كه در اجراي قوانين و مقررات اصلاحات ارضي شق تقسيم را انتخاب نموده اند مشروط
 بر اینکه میزان مالکیتی که در آثر آجرای این قانون برای آنها تشخیص میشود کمتر از ده هکتار
ىاشد.
 ج ـ کشاورزان و خرده مالکانی که مشمول هیچیک از مراحل قوانین و مقررات اصلاحات ارضی نبوده و هنگام
 تصويب قانون اصلاحات ارضي شخصاً و مستقيماً به امر زراعت اشتغال داشته اند مشروط به اينكهُ
 میز آن مالکیتی که در اثر اجرای آین قانون برای آنها تشخیص میشود کمتر از ده هکتار باشد. که در
اثر آجرای این قانون اراضی آنها جابجا شده و محدوده ملکشان به طور پیوسته و متناسب با شبکه آبیاری
تغيير مبيابد طبق تشخيص وزارت تعاون و امور روستاها بر حسب مورد بصورت شركت سهامي زراعي
یّا شُّرُکت تعاونی تولّید یکپّارچه در آمده و نسبت به اجرای طرح جامع توسعه کشاورزی و دامپروری
منطقه اقدام نمایند. تشکیل و احدهای بهر مبر داری موضوع این تبصره به عهده و زارت تعاون و امور روستاها
خواهد بود.
تبصره 2 - ضابطه تعیین مساحت جدید اراضی هر مالکیت اعم از مشاع و مفروزِ و یا فردی و دسته جمعی
و شرکت که مشمول جابجا شدن می شود ارزش اراضی شامل زیر کشت آبی - دیم و آیش همچنین ارزش عرصه
و اعیانی باغات و سایر اعیانی های واقع در محدوده هر مالکیت بر اساس نرخهای عادله بدون احتساب اثر سرمایه گذاری های دولت برای تهیه آب می باشد و معادل با این ارزش مساحت اراضی جدید که بر همان مبنا
ولى با احتساب اينكه أز آب منظم در فصل مساعى كاشت برخور دار است ارزيابي مى شود با محدوده اى كه
 منطبق با شبکه آبیاری و ضوابط طرح جامع باشد تعیین و بهره مالکیت اختصاص داده خواهد شّد. به هر
 حال مقدار آزمینی که در آجرای این تبصره در داخل محدوده قطب به زار عین که در اجرای قوآنین و مقررات
اصلاحات ارضى صاحب زمين شده يا بشوند واگذار خواهد شد كمتر از ميزان نسق آبي زير كشت هرساله
قبلي أنها نخواهد بود.
تبصره 3 - در صورتی که تأمین زمین هم ارزش اعیانیهای موضوع تبصره 2 این ماده مقدور نباشد و یا
لطمه أي به طرح وارد أورد بهاي اين اعيانيها از طرف وزارت كشاورزي و منابع طبيعي نقداً پرداخت خواهد
شد و ترتیب امحاء یا بهر دبر داری آن بر اساس طرح جامع داده میشود.
تبصره ۴ - در مورد باغات وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است در صورت درخواست مالک تا
معادل مساحت باغ زمین واقع در شبکه آبیاری که طبق طرح جامع برای ایجاد باغ در نظر گرفته شده است
تحویل نماید و ماز آد ارزیابی عرصه و آعیان را نقدا پرداخت کند.
تبصره ۵ ـ در مورد اراضی و املاکی که مالکیت آن مورد آختلاف بوده و یا اساساً تقاضاًی ثبت نشده
باشد و زارت کشاورزی و منابع طبیعی میتواند طبق اختیارات قسمت اخیر ماده 7 اقدام به خلع ید و تصرف اراضی و املاک مزبور بنماید و بهای ملک بر اساس ارزیابی هیئت مندرج در ماده 8 در حساب سپرده تابت در یکی از بانکهای مجاز تودیع خواهد شد. مبلغ تودیع شده بابت قیمت اراضی مزبور پس از
صدور حكم قطعي و يا سند مالكيت به صاحبان حق پرداخت خواهد شد. تصرف اين قبيل اراضي و املاك
توسط وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مانع تقاضای ثبت اشخاص و انجام تشریفات قانونی و صدور
سند مالکیت نمی باشد و پس از احراز مالکیت مالک فقط مستحق دریافت مبلغ تودیع شده خواهد بود.
ماده 7 - در صورتی که اشخاص مشمول این قانون به تشخیص وزارت کشاورزی و منابع طبیعی از اجرای
مفاد ماده ۶ خودداری و یا تعلل نمایند مکلف به انتقال اراضی و مستحدثات خود به وزّارت کشاورزی و
 منابع طبیعی میباشند و ترتیب ارزیابی و تعیین خسارت آنان طبق مقررات ماده 8 خواهد بود. در آین
صورتُ وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مالک را برای فروش اراضی و دریافت قیمت کتباً و یا
 بوسيله أكُّهي درّ مُحَّل دعوتٌ مّينمايّد چنانچه ظُرف 30 رُوزٌ مالَّكَ يَا نماينده قانُوني اوَ حاضر به انتقال و
تنظیم سند نباشد بهای ملک از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی به صندوق ثبت محل تودیع و
 دادستان شهرستان یا نماینده او از طرف مالک یا مالکان سند آنتقال را امضا خُوآهند نمود در موارد ضروری و
فوری که عملیات عمرانی و تولیدی متوقف میشود به تشخیص وزیر کشاورزی و منابع طبیعی پس از
تودیع بهای ملک بر اساس ارزیابی مقرر در ماده 8 نسبت به تصرف اراضی اقدام خواهد شد و در این موارد
مَأْمُورَانَ انتظَّامَي مَكَلَفُنْدَ كَهُ بَه دَرُّخُو السَّت كُنْبِي مأموران كَشَّاوِرزَّى كَهُ بُوسيله وزير كشاورزَّى و مُنابّع
 طبیعی تعیین و کتباً معرفی میشوند بدون هیچگونه تشریفات اقدام به خُلع ید و تَأمَین موجباتّ
تصرف اراضي بنمايند.
ماده 8 – به منظور اجرای ماده ۴ این قانون و تبصره های آن همچنین ماده 7 هیئتی مرکب از وزیر کشاورزی و
 منابع طبیعی ـ وزیر تعاون و امور روستاها ـ وزیر نیرو و دادستان کل و رئیس سازمان ثبت اسناد و
```

اراضی که باید املاک کشور یا نمایندگان نیصلاح آنها نسبت به ارزیابی محدودههای جدید و بر آورد خسارت و قیمت خریداری و یا جابجا شود با نظر کارشناسان منتخب این هیئت و بر اساس نرخ عادله بدون احتساب اثر سرمایهگذاریهای دولت برای تهیه آب اقدام خواهد نمود. در مورد اراضی که با زمینهای اشخاص مبادله می شوند تعیین قیمت عادله با احتساب اثر تأمین آب تنظیم شده در فصل مساعد کاشت خواهد بود. دبیرخانه این هیئت در وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مستقر شده و جلسات هیئت به دعوت وزیر کشاورزی و منابع طبیعی که مسئولیت اجرای قانون و تصمیمات هیئت را به عهده دارد تشکیل می شود و با حضور حداقل سه نفر از اعضاء رسمیت می یابد و حداقل تعداد آراء برای تصویب تصمیمات سه رأی متفق می باشد که در اینصورت حضور دادستان کل یا نماینده او در جلسه مزبور ضروری است. تصمیم این هیئت قطعی و در اینصورت حضور دادستان کل یا نماینده او در جلسه مزبور ضروری است. تصمیم این هیئت قطعی و خیر قابل تغییر است.

ماده 9 - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است با توافق وزارت تعاون و امور روستاها اراضی بائر یا دائر منطق به دولت یا مراتع ملی شده را با توجه به آرزیابی مندرج در ماده 8 این قانون بر حسب مورد بابت سرمایه دولت در شرکتهای کشت و صنعت که منحصراً با سرمایه دولت تشکیل شده و خواهد شد و سرمایه دولت در شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستائی بر اساس مقررات مربوط منظور و يًا بطور اجاره در اختيار اشخاص و شركت هاي كشت و صنعت موضوع ماده 1 قانون تأسيس شركت هاي بهر مبر داری از اراضی زیر سدها و سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی با صلاحیت و سرمایه ای که آمادگی خُود را برای اجرای طرحهای جامع توسعه کشاورزی و دامپروری مصوب منطقه اعلام نمایند بگذارد. ماده 12 - تفکیک و تقسیم ارآضی کشاورزی و یا قابل کشاورزی که قبل از تهیه طرحهای جامع بهره وری از سرزمین شامل کلیه اراضی اعم از دایر و بایر خارج محدوده قانونی مصوب شهرها می باشد به قطعات كوچكتر از 20 هكتار همچنين تُنديل نوع استفاده از آراضي كشاورزي محدوده قطبها جز آنچه در طرح جامع مربوط ذکر شده به غیر کشاورزی ممنوع است. تفکیک و تبدیل نوع استفاده از زمین بر اساس طرحهای جامع توسعه شهری و صنعتی و معدنی و طرحهای دیگر که در اثر تحولات اقتصادی و اجتماعی كشور لآزم باشد پس از تصويب مقامات مربوط به پيشنهاد مشترك وزارت كشاورزي و منابع طبيعي وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران میرسد بلامانع است. وزارت کشاورزی و مَنابع طبيعَى مَكَلُفَ است درِّ صورت تَبديل نوع اسْتَفَاده يَا بدُّون استَفاده نگهداشتُنّ ارّاضي درّ قُطّبها بدون تحصیل مجوز نسبت به خلع ید از متخلف با رعایت ماده 13 این قانون اقدام نماید و این اراضی و مستحدثاتی را که باقی خواهد ماند از طریق اجاره در از مدت با نظر هیئت مذکور در ماده 8 این قانون در اختیار اشخاص و مؤسسات مجاور و یا غیر مجاور که اجرای طرح جامع را تعهد نمایند قرار دهد. مال الاجاره دریافتی پس از وضع 10 درصد بابت هزینه های مربوط به صاحب ملک پرداخت و یا در غیبت او به صندوق ثبت توديع مي شود تا به نامبرده پرداخت گردد. ايجاد مستحدثات زراعي و همچنين منازل مسكوني در حد معقول و متعارف از شمول ممنو عيت تبديل نوع استفاده مستثني است و در مورد اختلاف نظر تشخیصٌ مشترک وزّارتِ کشآورزیّ و منّابع طبّیعی و وزّارتٌ کشور قطعی و ّلازم الاّجراّ اسّتٌ. سازمان ثبت اسناد و املاک مکلف است در اجرای این ماده از تفکیک اراضی که منجر به کوچکتر شدن از 20 هکتار شود خودداری نماید.

تبصره 1 - تفکیک اراضی مورد نیاز خدمات عمومی و زیربنائی و عمرانی دولت مانند آب - برق - گاز - نفت - راه و حوزههای عمرانی و انبارسازی در حوزه عمل شرکتها و اتحادیههای تعاونی روستائی و همچنین تفکیک اراضی مورد نیاز برای امور فرهنگی و تربیتی و آموزشی و بهداشتی و درمانی با اجازه وزارت کشاورزی و منابع طبیعی از شمول این ماده مستثنی است.

تبصره 2 - هیئت پنج نفری مقرر در ماده 8 این قانون میزان اجاره را بر اساس نرخهای عادله منطقه و با توجه به نوع بهرهبرداری از اراضی و مستحدثاتی که در طرح جامع مقرر است تعیین مینماید. تبصره 3 - وزارت تعاون و امور روستاها نیز میتواند برای جلوگیری از تبدیل نوع استفاده از کشاورزی به غیر کشاورزی از اراضی که به موجب قوانین و مقررات اصلاحات ارضی به زار عین واگذار شده است از اختیار مذکور در این ماده و سایر مواد این قانون به تشخیص وزارت تعاون و امور روستاها مستقیما استفاده نماید. در مواردی که اقدامات انجام شده منجر به خلع ید میشود زمین برای بهرهبرداری کشاورزی، طبق نظر وزارت تعاون و امور روستاها در اختیار شرکتهای سهامی زراعی یا تعاونی تولید روستائی محل و یا زارع صاحب نسق دیگر همان روستا قرار میگیرد و مال الاجاره آن که به تشخیص روارت مزبور تعیین و مبلغ آن قطعی و غیر قابل اعتراض است به مالک پرداخت و یا در صندوق ثبت و زارت مزبور تعیین و مبلغ آن قطعی و غیر قابل اعتراض است به مالک برداخت و یا در صندوق ثبت

تبصره ۴ - در مورد باغات و قلمستانها که طبق ضوابط مصوب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی به مرحله بهرهبرداری اقتصادی رسیده باشد تفکیک به مساحت حداقل ده هکتار اجازه داده می شود.